

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes évre	180 dinár
Félévre	90 dinár
Hegyedévre	45 dinár
Egy óra	15 dinár
Egyes szám ára 75 para.	

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felolős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obil'nyeva (Zápolya) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 281
Kiadóhivatal telefonszáma 21

MEGJELENIK MINDENNAK HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVETÉVEL

Veliki Bečkerek, 1922.

LI. évfolyam, 150. szám.

Kedd, július 11.

Rövidesen megszavazzák a költségvetést.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, július 8.

A budget megvitatása a napokban véglegesen befejeződik. Az általános-ságban való megvitatása legfeljebb egy-két napot igényel, úgy hogy a részletek megtárgyalása után, ami legfeljebb néhány napig tart, rövidesen elfogadásra kerül a törvényjavaslat. A budget ügyében eddig kilenc szkupstina ülés volt és Kumanudi Koszta dr. pénzügyminiszter exposejában kívül huszonkilenc szónok beszélt, ezek közül hat mellette, huszonhárom pedig a javaslat ellen foglalt állást. Az általános vitában még igen sokan jelentették be felszólalásukat, valószínű azonban, hogy legtöbbjük eláll tervétől.

Szerdán a szkupstina meghozza az amerikai kölcsönről szóló törvényt. Ennek a fontos törvénynek és a folyó évi költségvetésnek megszavazása után október 20-ig bezárólag elnapolják a szkupstinát.

A szerblai muzulmánok közoktatási autonómiája.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, július 9.

A radikális képviselői klub tegnapi ülésén a délszerbiai muzulmánok kérelmét tárgyalta. A délszerbiai muzulmánok ugyanis hasonló közoktatási autonómiát kérnek, mint amilyent a boszniai és hercegovinai testvéreik élveznek. A radikális klub még nem határozott ebben az ügyben és a döntés hír szerint csak a napokban várható.

A végleges jugoszláv-román határ.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jul. 9.

A román-szerb határmegállapító bizottság szerb tagjai: Miatovity Sztetomir és Miloevity tábornok tegnap a délelőtt folyamán Beogradba érkeztek. A két delegátus a kormány több tagjával beszélgetést folytatott és instrukciókat kért a tárgyalások további vezetésére. A kiküldöttek még az este visszautaztak Sztarabába, ahol találkozni fognak a román bizottsággal.

Hír szerint a napokban kezdődik meg a helyszínen a határ végleges megállapítása. A delegáció a három országhatár csucsától indul ki s fokozatosan halad dél felé. A határcövekelési munkálatok előreláthatólag két hónapig fognak tartani.

Földet a magyaroknak.

Egy szociáldemokrata képviselő Interpellációja.

— A „Torontái” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, július 9.

Divac Nedeljko szociáldemokrata képviselő interpellációt intézett az agrárreform miniszterhez arra nézve, hogy milyen alapon zárja ki a földosztásból a vajdasági nemsláv földnélkülieket. Divac terjedelmes interpellációja során élesen támadja a minisztert a nemslávokkal történt igazságtalanság miatt és követeli, hogy a nemzeti kisebbségeket is részesítse a szétosztásra kerülő olesó termőföldben.

A szociáldemokrata képviselő interpellációjában kifejti, hogy a dusan termő Vajdaság, az istentől áldott bánáti és bácskai föld jelentékeny része parlagon hever, vagy rossz megművelés miatt alig-alig hoz ter-

mést, holott ugyanazon földön, ha az ottlakó szorgalmas magyar és német paraszt birtokában volna, aki annak minden csinját-binját ismeri, most olyan kitünő termés volna, amilyen már régen nem akadt. Divac kérdést intéz az agrárreform miniszterhez, hogy ismeri-e a vajdasági mezőgazdasági állapotokat, van-e tudomása annak azelőtti és mostani állapotáról és mire vezeti vissza a Vajdaság gazdasági lezüllését.

Kérte a minisztert, hogy szívelje meg a mondottakat és juttasson azoknak is földet, akik éppen olyan hű állampolgárai az SHS államnak, mint a szerbek, horvátok és szlovének, de nemzetiségük magyar vagy német.

A vajdasági kiutasítások retorzióképpen történnek.

— A „Torontái” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, július 9.

Ismeretes, hogy a Vajdaság legtöbb helységéből és városából, így Bečkerekéről is igen sok családot kiutasítottak, akik Magyarország javára optáltak. Beogradi munkatársunk érdeklődött a kiutasítás oka felől és azt a felvilágosítást kapta,

hogy a tömeges és hirtelen kiutasítások állítólag retorzióképpen történnek. Magyarország ugyanis szintén kiutasítja az ottlakó és Jugoszlávia javára optált szerbeket s ennek megakadályozása végett nyult a beogradi kormány hasonló eszközökhöz.

Véget ért a velencei konferencia.

A „Torontái” tudósítójának távirata.

Velence, jul. 9.

Hivatalosan közlik, hogy a déli-vasut-konferencia befejezte munkálatait. Tegnapi aláírták az egyezményt, amelyet Ausztrián, Olaszországon, Jugoszlávián és Magyarországon át vezető utvonalak szabályszerű szolgálatának biztosítására kidolgoztak. Hasonlóan aláírták az említett államok között olyan egyezményt, amely az átvitel és a forgalom szabadságát biztosítja.

Az orgoványi bűnpör hullámai.

Elkobozták a „Szózat”-ot és a „Nép”-et.

A „Torontái” tudósítójának távirata.

Budapest, jul. 9.

A „Szózat” című budapesti napilap szombati számában feltűnő keltő vezércikk jelent meg, amely Héjjas Ivánnal foglalkozott. A cikk

Héjjas Ivánnak nyilatkozatát is közli, amelyben kijelenti többek között, hogy a kivégzési parancsot ő adta ki és hogy ez nem volt az utolsó ilyen parancsa, de minden ilyen intézkedését komoly okok alapján rendelte el.

A „Szózat” cikke a parlament folyosóján közbeszéd tárgyát képezte. Apponyi meg is akarta említeni beszédében, ebben azonban Berky Gyula egységes-párti képviselő megelőzte és nyilatkozatot kért a miniszterelnöktől.

Bethlen miniszterelnök erőlyesen kijelentette, hogy a kérdéses cikk hangja nem fedi a kormány álláspontját s nem alkalmas a lelkek megnyugtására s ezért utasította az igazságügyminisztert a törvényes eljárás megindítására. Az ügy tehát a bíróság elé tartozik.

Budapest, jul. 9.

A vizsgálóbíró elrendelte a „Szózat” szombati számának bírói lefoglalását és megindította az ügyészség utasításának megfelelőleg a bűnvádi eljárást.

Ugyancsak elkoboztatta a vizs-

gálóbíró a „Nép” című napilap szombat esti számát, a „Beszélgetésem Héjjas Ivánnal” című cikkért.

A vizsgálóbíró az ügyészség indítványának megfelelően mindkét cikk tartalmában sajtó utján elkövetett bűntett és büntető feldicsérés vétségeinek a jelenségeit látta fennforogni.

A szóbanforgó cikkeket közül a „Szózat” vezércikkét Kádár Lehel, a „Nép”-ét pedig Lendvai István írta.

Zsilinszky Endre, a „Szózat” politikai irányítója nyilatkozott a sajtó képviselői előtt. Zsilinszky elmondta, hogy Kádárnak a vezércikk megírására ő adta a megbízást. Hangja felől — mondotta — lehetnek eltérő vélemények, de kétségtelen, hogy a cikkíró nem akarta a mindannyiunk által óhajtott konszolidációt zavarni. Viszont érthető a szorongatott barátért (tudniillik Héjjasért) való aggodás és a keserűség hangja. Ha a cikk emiatt ittott tulságosan éles volt, minden kifejezésében talán nem mindenütt megfelelő, sajnálja, mert semmi esetre sem volt cél, hogy újabb viharokkal és békétlenkedésekkel töltsék a meglévőket.

Budapest, jul. 9.

Héjjas Iván volt tartalékos főhadnagynak a hírlapokban megjelent nyilatkozatára illetékes helyen közlik, hogy az ismert tényálláshoz képest, miután olyan körülmény nem merült fel, amelyből csak távolról is következtetni lehetett volna arra, hogy a nevezett anyagi érdekek vezette, így tehát az amnesztia rendeletben foglalt feltételek fennfornak és közkegyelemben volt részesítendő. Az amnesztia folytán bűnvádi eljárást ugyanabból az ügyből kifolyólag nem lehet megindítani és az is nonsens, hogy az illetőt a közkegyelem elfogadása vagy el nem fogadása tárgyában meghallgassák.

A trianoni béke folyamánként alkotott új honvédségi törvény szerint a tartalékos tiszti állomány ugyan megszűnt, de a nyilatkozatában foglaltak alapján a nevezett ellen, mint volt tartalékos tiszt ellen, a becsületügyi szabályzat idevonatkozó rendelkezései lesznek alkalmazandók.

Budapest, jul. 9.

Héjjas Iván az izsáki bűnpörrel kapcsolatban nyilatkozatot tett közzé, amelyet mint tartalékos főhadnagy szignált. Illetékes helyről nyert információk szerint a trianoni békeszerződés értelmében tartalékos tisztek Magyarországon nincsenek és ennélfogva Héjjas a tartalékos főhadnagy aláírást helytelenül használta.

A népszövetségi tanács ülése.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Paris, július 9.

A „Petit Journal” értesülése szerint a népszövetségi tanács július tizenkilencedikén Londonban ülést tart. A tárgyalandó napirend főbb pontjai a lengyelországi, magyarországi és felszülézi nemzeti kisebbségek kérdése, új határvonal megállapítása Ausztria és Magyarország között és a nemzetközi bíróság felállítására.

Műkedvelői színelőadás a városi színházban.

Becskek, jul. 9.

Guthi Soma kacagató, kedves bohózata „A szaharai konzul” szépszámu közönséget vonzott szombaton és vasárnap a városi színházba. A darab kiválasztása és előadása helyes, celszerű ujtás volt a műkedvelők részéről, akik ez alkalommal szakítottak az eddig interpretált népszínművek folytonosságával és izelítől próbaképpen bohózatot kísérleteztek. A próba — bátran állíthatjuk, nagyszerűen sikerült. A közönségtől csak jó véleményt hallhattunk, amit jóakaró biztatásnak és a legteljesebb elismerésnek, méltánylásnak vehetnek derék műkedvelőink.

A darab szereplőiről nagyon sokat irhatnánk. Külön-külön szeretnénk megszoritani a kezüket és külön-külön szeretnénk a közönség nevében megköszönni azt a sok szépet, jót, amit ezen a két estén át nyújtottak.

A női szereplőkről szólva első helyen kell megemlítenünk Graszl Mariskát, aki nagyszerű alakításával és finom játékával mindvégig csaknem frappirozta a közönséget. Graszl Mariska mellett méltó hely illeti meg Konrád Stefikét, aki bájos, közvetlen meleg játékával frenetikus hatást keltett. Szóllóssy Kató a szobalány szerepében a színpadon való otthonos, nyugodt mozgásával tünt ki s ebben a tekintetben úgy Graszl Mariskát, mint Konrád Stefikét felülmultra, akik kissé idegenül jártak-keltek a színpadon.

A férfiszereplők közül Weber István a nagy Don Juan Rátkai alakításában tökéleteset nyújtott. Reméljük, hogy eddigi nagy sikerei után többször lesz alkalmunk öt a színpadon hallgatni. Az örökké féltékeny megesalt két férjet Gomilkovics József és Dudás Adám adta sok rutinnal. Méltó rész illeti a sikerből Buttal Domonkót, Róth Bélát és Csányi Lajost, akik ügyes, közvetlen játékkal ez alkalommal is brilliroztak. A rendezés fáradságos, nehéz munkáját Ripka Imre végezte, alapos rendezői érzéssel. A szünetek közben a helybeli Zenekedvelők Egyesületének zenekara játszott.

Az előadás tiszta jövedelmét a tüzoltótestület ruha-alapja javára fordítják.

A királyi pár dalmáciai útja. Beogr. jel tud: Aleksander király és Mária királyné augusztus elsején Dubrovnikba utaznak, ahol előreláthatólag hosszabb ideig fognak tartózkodni. A királyi pár dubrovnikai időzése alatt gyakorta kirándul a dalmát tengerparti hegyekbe.

Szteity 20 évi fegyházat kapott.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, július 9.

Nincsiy Momcsilo dr. külügyminiszter tegnap Blédből visszaérkezett és megjelent Pasity miniszterelnök előtt, akinek referált az audienciájáról. Nincsiy azon reményének adott kifejezést, hogy most már legfőbb ideje, hogy Szteity kegyelmi ügyét véglegesen elintézzék. Ugyancsak tegnap referált blédi utjáról Markovity Lázár dr. igazságügyminiszter. Markovity dr. elmon-

dotta, hogy a királynál sikerült kivívnia Szteity megkegyelmezése ügyében eredeti tervének megváltoztatását, amennyiben Ófelsége beleegyezett abba, hogy a vidovdani merénylet halálos ítéletét husz évi fegyházra változtassák át.

Tegnap az est folyamán Nincsiy újból felkereste Pasityot, akivel az olaszországi kérdés megoldása felett tárgyalt.

Kártyásadó Becskereken.

Városi közgyűlés.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskek, jul. 10.

Becskek város képviselőtestülete július kilencedikén délelőtt kilenc órai kezdettel közgyűlést tartott.

Miután a városi közgyűlési teremben a rendőrlégénység helyezkedett el, a városnak most nincs közgyűlési terme és így az alispán szíveségéből a vármegyeház dísztermében tartotta meg közgyűlését. Elnök volt Alexity Bogolyub polgármester.

Jegyző: Grubity Andrea dr. főjegyző.

Stanojlovity Matea gimnáziumi igazgató a napirend előtt kérdést intéz a polgármesterhez, hogy miért vannak ma zárva az üzletek. A polgármester válaszában kijelenti, hogy a rendőrség miniszteri rendelet alapján kötelezte a kereskedőket, hogy üzleteiket vasárnap egész napon át zárva tartassák.

A napirenden a következő fontosabb jelentőségű ügyek szerepeltek:

A városi képviselőtestület hozzájárul ahhoz, hogy a meglevőkön kívül még két városi orvosi és városi hábaasszonyi állás kreáltsassék, azonban azzal a kikötéssel, hogy a városi orvosok kötelesek lesznek az összes városi alkalmazottak és azok családtagjait betegség esetén ingyen gyógykezeltetni.

Mihajlovity Jován dr. városi ügyész ellen a helybeli törvényszék vizsgálatot indított és ezért a közgyűlés a városi ügyészt a város teendőinek elvégzése alól a bíróság döntéséig felmentte.

A városi képviselőtestület ez év tavaszán tartott közgyűlésében elhatározta, hogy a Hazai malomtól, a Cukorgyártól és az Olajgyártól megvonja a községi pótdadókedvezményt, illetve ezen vállalatokat községi pótdadó fizetésére kötelezi. A malom és a gyárak ez ellen felebezést adtak be. A mostani közgyűlés a felebezést elutasította és így ragaszkodik ahhoz, hogy az említett vállalatok járuljanak hozzá a községi terhekhez, ami a jövőben a pótdadókulcsot jelentékenyen leszállytaná.

A városi gyepmesteri telep az ott évek hosszú során át elföldelt hullákkal ugyszólván teljesen megtelt. A gödörásás és elföldelés terhes és hosszadalmas munka. Hogy ezen a bajon segítve legyen, Beslity Nikola főmérnök javaslatára a városi közgyűlés megbizta a városi tanácsot, hogy az elhullott és a gyepmesteri telepre kerülő állatok elégetése céljára alkalmas hullaégető kemencék építésére tegye meg a szükséges elő-

készítő lépéseket. Ilyen kemencéket Novisad város már működésbe is helyezett, amelyek igen jól beváltak.

A két városi vashidat már a háboru kezdete óta nem festették, ami azokon meg is látszik. A város a festési munkákra pályázatot hirdetett. A beérkezett két legkedvezőbb ajánlat Markov Istváné és Hajduska Lajosé. A közgyűlés elhatározta, hogy a vashidak festésének munkáját fentnevezett mázolóknak az előirt feltételek és szerződés alapján átadja.

A városi kertész, mindössze nyolcszáznegyszögöl területen kertészkedik és így természetes, hogy nem tud megfelelő eredményt felmutatni. Az egész városban nincs faiskola, úgy hogy minden facsemetéért messze földre kell menni. Alexity polgármesternek most az a terve, hogy mindenféle gyümölcsfák, diszfák és egyéb hasznos fák felnevelése céljaira faiskolát létesít. Ez a városi kertészetet rentábilissá tenné. Mivel azonban a városi kertész mostani telepe igen kicsiny, a polgármester felhatalmazást kért a közgyűléstől, hogy a városi telep melletti nagy kert megvétele céljából a tulajdonossal alkuba lépessen, miután a kert faiskolának igen alkalmas terület. A közgyűlés a polgármester, illetve a tanács javaslatát elfogadta.

A város a Vasutas Zeneegyletnek pártolótagjai sorába lépett és ezer dinár segélyt szavazott meg az egyletnek.

Tudvalévő, hogy a városi adóhivatal helyiségei sötétek és nedvesek, ami az ott dolgozó tisztviselők egészségére ártalmas. A város tehát elhatározta, hogy az adóhivatal ugyanazon épület emeletén helyezi el.

Ezért az emeleten lévő rendőrlégénységi őrsozbákból a legénységet a városi közgyűlési terembe helyezte át, a Srpska Poljoprivredna Bankának a helyiségeket felmondta és a Narodna Biblioteka céljára a városi adóhivatalnak a színházudvar felé eső részét utalta ki. Stanojlovity Milos gimnáziumi tanár, a Biblioteka igazgatója felebezést nyújtott be a tanács határozata ellen. Stanojlovity könyvtárigazgató ebben a kérdésben fel is szólalt és kijelentette, hogy a kiutalt helyiségek nem felelnek meg egy nyilvános könyvtár céljának és hogyha a város most nem tud megfelelő helyiségeket adni, a könyvtárt átadja a városnak. A város raktározza el valahol mindaddig, amíg nem áll rendelkezésre alkalmas helyiség.

Ilyen körülmények között nem hajlandó a könyvtárt kezelni. A közgyűlés elhatározta, hogy a tanács javaslatához képest a városi adóhivatalnak említett helyiségeit bocsátja rendelkezésre, az áthurcoláshoz szükséges munkaerőt kirendeli és évi ezer dinár segélyt szavaz meg a könyvtár apróbb kiadásainak fedezése céljából.

A közgyűlés a város 1922. évi költségvetését egyhangulag elfogadta. A költségvetés a folyó évre nyolcemillió dinár kiadást és nyolcemillió háromszáznegyvenöt ezer dinár bevételt irányoz elő. A felesleget a város néhány év óta keletkezett deficitjének a törlesztésére fordítják.

A keramit- és terméskövezet kijavítása céljára szükséges keramit- és kocka-kőanyag beszerzésére a városi tanács a közgyűléstől megbízást kapott. A tanács hirdetményt fog kiírni és zárt ajánlatokat fog a vállalkozóktól kérni.

A városi tanács, illetve a városi közgyűlés a kávéházi kártya- és dominójátékosoknak is szolgál egy kis kellemetlen meglepetéssel. Ugyanis elhatározta a közgyűlés, hogy a fentemlített játékokat üzőktől adót szed. A kávé vagy vendéglős blokkokat fog kapni és tartozik minden egyes játékosnak egy-egy coupon adni, köteles couponként két dinárt beszélni és azt a városnak elszámolni. A játékokat a városi jövedéki hivatal közegei fogják ellenőrizni.

A kártyások adójának a tárgyalásánál mulatságos jelenetek is játszódtak le. Az egyik városi atya, aki ugylátszik nem barátja a kártyásoknak, azt javasolta, hogy nem két dinárt, hanem tizenöt dinárt kell kivetni fejenként minden kártyásra. Felszólalása közben tréfás megjegyzések hangzottak el. A közgyűlés elnöke szavazásra is bocsátotta a javaslatot, de a közgyűlés a tanács javaslata mellett döntött. Alig néhány városatya szavazott a tizenöt dináros tétel mellett. A szavazás után Stanojlovity Milos tanár mélabus hangon odaszólt a javaslattevőhöz: „Ugylátszik kevesen vagyunk nemkártyások”.

A városi tanács megbízást kapott a közgyűléstől, hogy a városi pénztárban lévő árvapénzeket a helybeli bankoknál gyümölcsözőleg elhelyezze.

Az Oldal-féle fényképészeti műtér épületének eladása céljából hirdetményt fog a város kiírni.

A közgyűlés Zsenár Emil városi tanácsos nyugdíjazását elhatározta. Több illetőségi- és segélyügy elintézése után a közgyűlés déli tizenkét órakor véget ért.

Európa gazdasági összeomlás előtt.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, július 9.

A „Wesminster Gazette” mai számában azt írja, hogy angol diplomáciai körökben Ausztria összeomlásától tartanak. Hogyha ez bekövetkeznék, úgy az egész Európára nagy veszélyt jelentene, sőt nem lehetetlen, hogy egész Európát ugyanaz a sors éri, mint Ausztriát. A német márka most érte el a legalacsonyabb pontját, ami Anglia, de főleg a Franciaország sorsát intező vezetők részére intelem, amelyet alaposan meg kell szivlelniök.

Kere nagy reken. Toront. ros ba verseny és köz felvonu minél natos, vegyen senyre nap d 3-5-ig szerkes tanárná

A lux A báné mara árukra tom ha Eme ár százalé

A Beograd Sganesz tagu kü mely kluboka muraköz A jelen igen sér nézve é denképp kerület

Zanel jelentik mányeln érkezett hétfőn e

A gőz vizsgáló gépkezel folyó év A kérvén hoz Veil

Atutala — a fém ártemléb pest, Ber többi kül a Nagyó Veliki épület. Te igazgató

Az Alh Spanyol mór királ építőműv pusztuló sét 1215-b

123 évvel be. Legsze ahol a fa All, a köv gas kupol és az Abe

val és ba szines fes vek ékesit szerü dis

vannak e kok, hüvö kokkal és szerü vil

most azt egy része szedült és éni. Vela festő utód a spanyol meg az A nem ért el

Külföldi kat, esekk san és ole kereké Né

HIREK

Kerékpárverseny. Julius hó végén nagy kerékpárverseny lesz Becskerekben, amelyen eldöntésre kerül Torontálvármegye és Becskerek város bajnoksága. Lesz még ügyességi verseny, lassusági verseny, staféta és közös felvonulás. Hogy a közös felvonulás és a közös gyakorlatok minél impozánsabbak legyenek, kívánatos, hogy minél több kerékpáros vegyen részt a versenyen. A versenyre való benevezések minden nap délelőtt 8-10-ig és délután 3-5-ig tehetők meg a „Torontál” szerkesztőségében, Christján Jenő tanárnál.

A luxusárak szabad behozatala. A bánáti kereskedelmi- és iparkamara értesülése szerint a luxusárakra vonatkozó behozatali tilalom hatályon kívül helyeztetett. Eme árakra vonatkozó vámzásó 300 százalékkal felemeltetett.

A muraközi kerület határai. Beogradból jelentik tudósítónk: Sganesz dr. ügyvéd vezetésével tiztagu küldöttség járt ott a Muraközben, mely azzal a céllal kereste fel a klubokat és a kormányt, hogy a muraközi kerületet megváltoztassák. A jelenlegi kerületi beosztás ugyanis igen sérelmes a muraközi lakosokra nézve és a muraköziek most mindeképpen arra törekednek, hogy a kerület határait megváltoztassák.

Zanella Beogradban. Beogradból jelentik: Zanella Rihard fiúmei kormányelnök szombat este Beogradba érkezett, ahol a kormány tagjaival hétfőn értekezletet tart a fiúmei kérdés elintézésére ügyében.

A gőzgépezők és gőzkazánfűtők vizsgáló bizottsága a lokomobil gépezők és fűtők vizsgálatait folyó évi július hó 16-án tartja meg. A kérvények az „Inspekcijska Rada”-hoz Veliki Becskerek intézendők.

Átutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a **Nagybecskereki Takarékpénztár,** Veliki Becskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Az Alhambra pusztulófélben. A Spanyolországban egykor uralkodó mór királyok mesés palotája, a mór építőművészet remeke, az Alhambra pusztulófélben van. A palota építését 1215-ben kezdték meg, de csak 123 évvel későbbben 1338-ban fejezték be. Legszebb részei a mirtuszudvar, ahol a fayenceből készült Alhambra Hall, a követek terme 20 méter magas kupolával, az oroszlanok udvara és az Abenceragok terme oszlopokkal és baldachinokkal. A falakat színes festmények, tarka gipszművek ékesítik, a boltozatokat cseppkőszerű díszítvények és ezek körül vannak elhelyezve az oszlopcsarnokok, hűvös termek, kertcsékek patakokkal és mindez egy régi mese-szerű világról regél. A „Times” most azt jelenti, hogy az Alhambra egy része, a „Casa de Villosada” összedült és a többit is az a sors fogja érni. Velatquez építész — a híres festő utóda — kiáltványban fordult a spanyol néphez, hogy mentsek meg az Alhambrát, de eredményt nem ért el.

Külföldi kifizetéseket, átutalásokat, csekk- és valutavételeket gyorsan és olcsón közvetít a Nagybecskereki Népbank R.-T. — Telefon 62.

Piaci biztosa lesz Becskereknek

Befellegzett a piaci elővásárlóknak.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, jul. 9.

Tudvalévő, hogy a piaci elővásárlók, jobban mondva kofák hada sáskamódra elszaporodott és lehetőleg mindent lelegetnek, illetve összevásárolnak, amit a termelők eladás céljából a piacra hoznak. A kofák az összevásárolt holmikat aztán dupla, de lehetőleg még annál is magasabb áron adják tovább a vásárlóközönségnek.

Köztudomású, hogy a türehtelen drágaságnak ez az okozója. A panaszkok özöne a piacon uralkodó állapotokon eddig semmit se változtatott. A példaszó szerint valami gondoskodás van arról, hogy a fák ne nőjjenek az égig. A piaci áraknál, ugylátszik ezt a vigasztalást nem lehet applikálni. A kofák kivételes lények, azt tehetik, amit akarnak. Az isteni gondviselés és annak földi piaci helytartói: a hatóságok nem bírnak velük. A makszi és egyéb próbálkozások és rendszabályok ezideig nem hozták meg az áhított eredményt.

Most Alexity Bogolyub polgármester sütött ki egy tervet, amelynek célja lesz a piacon uralkodó áldatlan állapotnak véget vetni. A polgármesternek ugyanis az a szándéka, hogy a városnál egy piac- és

vásárbiztosi hivatalt kreáltat. A hivatalt egy okleveles állatorvos vezeti, aki egyuttal a városi állatorvosi teendőket látná el, miután a városnak már évek óta ugyisincs állatorvosa, holott arra is szüksége van. A biztos hatáskörébe tartozna a piaci adás-vevés szigorú ellenőrzése. A korlátlan elővásárlás ezzel megszűnne. Ezenkívül az árak ellenőrzését és a tisztaság felügyeletét is a piacbiztosi hivatal végezné. A biztosi hivatal az előforduló panaszokat azonnal a helyszínen felveszi, azokról nyilvántartást vezet és beterjeszti a rendőrkapitánysághoz, hogy az eljárást nyomban megindíthassa. A nyilván tartásba belekerül az is, hogy kit, mikor, miért és mennyire büntettek meg. A biztosi hivatal feladatai közé tartozik a tej, vaj, túró fajsúlyának a megállapítása és a felügyelet a többi élelmiszer tisztaságát illetően. Ez az ellenőrzés ki fog terjeszkedni az élelmiszerárúsitó üzletekre is.

Ugyancsak a vendéglőket és a hozzájuk tartozó istállókat, ahol a vidékről bejövő idegenek kocsival, lóval megszállnak, a városnak ez a szerve fogja kontrollálni.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, július 9.

Gömbös Gyula egységspárti képviselő az „Új Nemzedék” munkatársának több fontos kérdésben nyilatkozott. Gömbös szerint a numerus klauzus megszüntetéséről szó sem lehet, mert az egy fontos fajvédelmi intézkedés, amelyet inkább tökéletesíteni kellene és nem eltörölni.

A szociáldemokratáknak a választásoknál történt előnyomulásáról Gömbös azt mondja, hogy tizenkét szociáldemokrata képviselőre számított. Hogy többen jutottak be a képviselőházba, annak az oka elsősorban az, hogy a polgári társadalom évek óta struccpolitikát követ, saját sorsának intézését szereti másokra átruházni, a politikai jogait nem gyakorolja intenzíven és a szervezetség előtényeivel nincs tisztában. Mert, ahol öntudatos volt a polgárság, ott nem is érték meglepetések. Téves a felfogás, hogy az egységspártiak szemében a legitimisták nagyobb ellenfelek voltak, mint a szociáldemokraták.

Bizonyos puccsista legitimista köröknek kikapcsolását a magyar politikai életből — mondotta Gömbös — helyesnek tartottam, de mégsem tévedtem a gyűlölködés utvestőjébe, mert nézetem szerint a legitimisták velünk egy világnézetet vallanak és minden körülmények között közelebb állanak hozzánk, mint a más világnézetet valló szociáldemokraták. Remélem, hogy a szociáldemokraták színre lépése, a polgári pártok között fennálló és közjogi vitából eredő ellentéteket enyhíteni fogja és az ugynevezett destruktív minden esetre egységes pontban fog benünket találni. A gazdaságpolitikai együttműködést ugyszólván természetesnek találom.

Csicserin nyilatkozik az oroszországi kivitelről.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jul. 9.

A „Pesti Hírlap”-ban Benda Jenő Berlinből keltezte beszélgetést közöl Csicserinrel.

A hágai konferenciától — mondotta Csicserin — csak akkor lehet eredményt várni, ha az eddigi tárgyalásokkal ellentétben a praktikus eredményekre helyezik a fősúlyt.

Az újságírónak arra a kérdésére, ha Oroszország az európai hatalmakkal megegyezik és megnyílnak az orosz határok a viláfgalomban részére, rendelkezik-e Oroszország olyan értékekkel, amiket a külföldnek szállíthat, Csicserin azt válaszolta, hogy Oroszország ebben a tekintetben még mindig nagyszérien van felszerelve.

Oroszország például mezőgazdasági koncessziókat ad német vagy olasz alattvalóknak, ezek a külföldiek a rendelkezésre bocsájtott területen nagyon sok kivihető gabonát termelhetnek. Ott vannak a bányakoncessziók is. Oroszország azonkívül nagyon sok fával rendelkezik. Kivitelre rendelkezésre áll még nagymennyiségű bőr, prém, vászon, len, réz, sok mindenféle egyéb érc, wangan, petróleum és szén. A szovjet hajlandó a külföldiek számára a magántulajdont biztosítani.

A beszélgetés további folyamán Csicserin hangoztatta, hogy Oroszország valamennyi állammal jó viszonyban akar élni és kerül minden olyan alkalmat, mely komolyabb nemzeteltérésekre adhatna okot.

Arra a kérdésre, hogy mi okozta a magyar bolsevizmus bukását, azt felelte, hogy erről a kérdéstről nem nyilatkozhat.

A világváros — telefon, távirat, vasut és posta nélkül.

Összegyűjtött rémhírek és ellesett párbeszédek.

A Torontál wieni szerkesztőségétől.

Wien, a sztrájk napjaiban.

Már harmadik napja sem telefon, sem posta, sem vasut. A néhai eszérvárosban ugyan előfordultak már hasonló kellemes meglepetések, azonban mégis csak sivár és kietlen ez a rettenetes kikapcsolódás. Semmiféle jelentés nem érkezik külföldről, a legizgalmasabb napokban Wien rémhíreiből él. A lapok minden helyi eseményről, amelyre azelőtt két-három petít sort szántak volna, hasábkban számolnak be, mert hiszen valamivel csak meg kell tölteni az ujságot. Azonban az élelmes lapkiadók máris azzal a tervvel foglalkoznak, hogy subtitulo papirhiány, a sztrájk tartamára csökkentik a lapok terjedelmét. Ezért ugyan senki sem fog busulni, mert hiszen a lapok ugyanis egészen üresek. A külföldi hírszolgálatot a távirati irodák helyett hólapdarendszer útján „feltétlenül beavatottak”, konzulatusi szakácsnók bizalmasai és egyéb magasrangú diplomaták végzik el. Alábbiakban bátorokodok néhány „hiteles” információt közölni a nagy sztrájk első napjaiból.

A Ringen.

— Csak Önnek mondom meg kedves Mayer ur, mert meg kellett esküdnöm, hogy senkinek sem mon-

A vajdasági hivatalos helységnevtár. Most jelent meg a belügyminisztérium B. B. B. osztályának rendelete, mely véglegesen megállapítja a Bánát, Bácska és Baranya területén lévő városok és községek hivatalos elnevezését. Ezt a helységnevtárt füzetbe foglalva kiadta a Pleitz Fer. Pál könyvnyomdácég: Veliki Becskereken, ahol az 10 dinár beküldése mellett bérmentesen kapható.

A mostoha anya és mostoha fiu szerelme. Aradról jelentik: Jakabos Miklós 63 éves szabó 1920-ban tért vissza orosz fogságból. Távolléte alatt egyik fia elesébitotta az öreg ember hatodik feleségét. Jakabos, amikor értesült a fiatalok szerelméről, amelynek ekkor már következményei is voltak, elvált az asszonytól és megnősült hetedszer. A szerelmes Jakabos fiu tegnap aztán anyakönyvvezető elé vitte mostoha anyját, hogy a törvény szerint örök hűséget esküdjenek egymásnak. Az anyakönyvvezető azonban hivatkozással az érvényben lévő rendeletre, nem adta össze a szerelmeseket, akik most a belügyminisztériumhoz fordultak frigyük engedélyezése végett.

Az optálás határideje július 26-án lejár. Mindenkinék díjtalanul felvilágosítást ad a Banatska Trgovacka Agencija jogügyi osztálya. Aleksandrova-u. 27. Telefon 32.

Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Becskerek. Telefonszám 329.

**A kladóhivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.**

dom tovább. I'hab halt schwör'n müss'n, I'we's niemand' erzähl'n!
— Miért éppen nekem mondja akkor el? Wenn Sie g'schwu'n ha'm!
— Hiszen mondtam, I'hab'halt g'schwu'n, niemand' erzähl'n! Sind's ka Niemand'?

Ez a jelenet természetesen már a második napon játszódott le, amikor a kedélyes Wien már nem bosszankodott, hanem mulatott a nagy sztrájkon és az emberek egymást ugratták. Az elpusztíthatatlan rémhírterjesztőket azonban a fenti és hasonló ugratások sem riasztották el, hogy a háboruban megkedvelt melléfglalokzásukhoz vissza ne térjenek.

— Tudja már kedves Kohn ur, hogy Berlinben kikáltották a proletárdiktatúrát?

— ???!!!
— Igen, a maguk hitsorsosa, a Rathenau lett az elnök.

— ???!!!
— Mit? Maga azt mondja, hogy meggyilkolták? Egy szó sem igaz belőle. Maga egy tisztességes zsidó, magának megmondom, hogy az egész manóvert a titkos zsidó internacionálé találta ki. A berlini zsidók, akiket a wieni zsidók már előre informáltak, tudták, hogy szombat este kitör a nagy sztrájk és Wien teljesen el lesz zárva, szombat délután megtelefonálták a zsidólapoknak, hogy Rathenaut meggyilkolták. Wienből még az utolsó órákban visszatelefonáltak Berlinbe és így azután Németországban is sikerült az ária népet elbolondítani és mi alatt a keresztények egymással veszekedtek, a zsidók becsempésztek Rathenaut a királyi palotába és kikáltották a szovjetet. Mire azután a német nép észre tért, minden késő volt.

— ???!!!
— Mit? Hogy honnan tudom? Na erlaub'n's mie' mein Schwage' is' doch bei der Deutschösterreichischer Tageszeitung. Ott csak tudják, ő hallotta, amikor a Sedlak szerkesztő ur a Pospisil szerkesztő urnak mondta. Eppen sört hozott a Navratil szerkesztő urnak. Mondta is a Navratil szerkesztő ur: Solche Saujud'n! Aber wir Deutschen werden schon einmal dreihau'n. Net wahr Herr Kollege Pospisil? A Pospisil szerkesztő ur meg azt felelte, hogy bizony nem fogjuk túrni tovább. Ka Wort Herr Kohn. So san a anständiger Jud, aber die anderen, P. Wenzel Frzesina sag Ihnen, wie' Deutschen vern's nime' lang duld'n. Dan hau' I auch dreim! So wahr dass I' Wenzel Przesina heiss. A so a Saujud! Der Rathenau! Und wen' net glauben, kennens á an Watschn bekommen.

A redakcióban.

— Szenzációs dologról beszél a város. Maga még semmit sem tud róla Singer kolléga ur? Most találkoztam egy Kohn nevű ismerősömmel, akinél a feleségem naponta a vaját és tojást veszi és ez a Kohn becsületszavára kijelentette, hogy éppen most beszélt a Tageszeitung egyik munkatársának sógorával, aki közölte vele, hogy Sedlak szerkesztő bizalmas jelentést kapott Berlinből, amely szerint a Rathenau megöléséről szóló jelentés kacska. Berlinben kikáltották a proletárdiktatúrát és Rathenau lett az elnök.

A követségen.

— Miért zavar mostan titkár ur? Nem látja, hogy a dejennerel vagyok elfoglalva?
— Bocsánatot kérek kegyelmes uram, de éppen most hívott fel a kis Singer a „Journal“-tól és közölte velem, hogy a vörös Steiner a rendőri riportert egy Kohn nevű embertől... Tageszeitung... Sedlak... Pospisil... Rathenau... szovjet... pogrom...
— Köszönöm kedves titkár ur, legyen kegyes sifrirozza a következő sürgönnyt: Külügyminisztérium... Wienben a hangulat igen izgatott. Az emberek készülők pogromokról beszélnek. Véres összecsapások várhatók. A forradalmi hangulatot az a hír okozta, amelyet a Deutschösterreichische Tageszeitung című Berlinből kapott, amely szerint Rathenaut nem gyilkolták meg, a jelentéseket zsidók és egyéb kommunisták terjesztették, hogy titokban Rathenau elnöklelte alatt kikáltás a szovjetet. A jelentés hi-

telességét a forgalmi sztrájk következtében nem áll módomban ellenőrizni, de ha igaz, a külügyminisztériumnak már bizonyosan részletesebb közlései lesznek. Az említett lap a szenzációs berlini jelentést nem közölte, nehogy a kedélyeket felizgassa. Azonban a városban mégis rohamos gyorsasággal terjedt el a hír és már több összeütközésre került a sor keresztény és zsidó polgárok között. Egy Kohn nevű kereskedőt, aki a hírből kételkedett, egy Przesina nevű ember véresre vert. A pogrom kitörése percek kérdése. Ha a helyzet nem enyhül, a 328. számú titkos rendelet értelmében szóbeli ultimátumot adok át a kancellárnak és figyelmeztetem azokra a következményekre, amelyekkel a forradalmi mozgalmak Ausztriára nézve járni fognak. — Menjen le kedves titkár ur azonnal automobilon Bratislavába és adja fel ezt a sifrirozott táviratot. Köszönöm szépen.

A kávéházban.

— Ugy látszik, Przesina ur, magának igaz volt. Bátyám, aki követségi sofför, éppen most mondta el, hogy a titkár urat Bratislavába vitte és az ottan valamit sürgönyözött haza Rathenauról és a német szovjetről.

— Na segn's! Aber só san á an Saujud, Herr Kohn! I' hab's scha gestern gsa'gt, aber Só habn's net glaubt. Schaun's dass abfahr'n.

Elleste és összegyűjtötte: szepl.

A „Torontál“ hadifogoly postája.

Wieni szerkesztőségünk díjtalanul áll olvasóink rendelkezésére. Megkeresésekre csak e rovatban válaszol. Wiener szerkesztőségünk címe: Wien, Köstlergasse 4.)

Üzenetek.

Bosnyák Jenő (Szabadka) és **Odry Kálmán** (Vinkovce) adatait továbbítottuk a kicserélő-bizottságnak, amely után is nyomozni fog.

Két olvashatatlant levél! Tegnap két levelet kaptunk hadifogoly ügyben olyan állapotban, hogy olvashatatlant voltak. A postán egészen tönkrementek. Felkérem azokat, akik június hó 28-a előtt irtak és a mai napig a lapban levelük elintézéséről választ nem kaptak, ismételjék meg kérdésüket, mert mi e két levél kivételével minden megkeresést elintéztünk. A választ nem nyert két levél írói jelentkezzenek tehát újra.

Tamaskovits Gyula (Veliki Zám). Szvoboda András sorsa után a kicserélő-bizottság nyomozni fog. Milyen eredménye lesz, értesítjük.

Levelezés a foglyokkal.

Doliszta János hadnagy részére (Moszkva) levelet kaptunk bátyjától. A kicserélő-bizottság közvetítésével továbbítottuk címére.

Csapó Géza hadnagy részére levelet kaptunk édesanyjától, Temesvárról. A levelet továbbítottuk részére Rigába, ahol már várja kicserélését.

800 koronát

adok annak, aki a Temesvári-utcán vagy a Lázárföldi uton koosimról leesett **sárga kezításkamat**, melyben kertészeti feljegyzéseim és kulcsok vannak, visszahozza. Waitay-Pelbári Endre, Petrogradska (Mefencei) u. 8. szám.

Gazd'uram!

Aratópálinkáját szerezzé be KOHN IGNÁC pálinkafőzdéjében Veliki Becskerek, a nagyhídnál.

Irodakisasszony,

ki a szerb, magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja, **azonnal felvétetik**

Petry és Lukács

Építőmesterek irodájában, Vojvode Bojovitya (Vörösmarty) utca 23. 1156

KOVINI BANK RT. KOVIN.

Gömbfa, faragott épületfa, **ERDÉLYI ÉS CSEHSZLOVÁK DESZKA,** stájer, boszniai és szlovén anyag, mindenféle keményfa anyagok. **TÜZIFA.** Állandó nagy raktár. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. 1152

VII. gimnáziumot végzett diák

szerb nyelvtanítónak

ajánkozik elemista fiúhoz. Cím a „Torontál“ kiadóhivatalában.

Befőttes- és uborkásüvegek

szép fehér áru, minden mennyiségben kapható

Ivanitzá Ferdinánd Károly

üveg-, porcellán-, tükör- és lámpakereskedésében 837 Veliki Becskerek, Aleksandrova (Fő) utca.

Ablaküvegezők és képkerekezők a legolcsóbb árak mellett.

Cséplőgépekhez elsőrendű gép- és hengerolaj,

valamint benzin

állandóan kapható 1146

Stelnitzer Géza cégnél V. Becskerek. Tel. 58.

Modern, villamossal berendezett kávépörkölő- és kávédarálógyár!

Az igen tisztelt vendéglős, kávémérő és Beograd város és környékének közönségét van szerencsém értesíteni, hogy f.é. máj. 1-től kezdődőleg Beograd várostól bérbe vettem a TAMIS-féle

kávépörkölő és darálót

Ezen munkához szakértő személyzet alkalmazok — örményeket — egyben pedig beszereztem a legmodernebb és legtekélyesebb pörkölő- és darálógépeket, ami megadja a lehetőséget, hogy a t. közönséget a legjobb minőséggel és a legszolidabb árak mellett kiszolgálhassam Minden versenyt felülmul. — Remélem, hogy eddigi működésem elég biztosítékot nyújt arra, hogy engem ez alkalommal is bizalmukkal kitüntessenek, én pedig igyekezni fogok, hogy a t. közönséget a jövőben is, úgy mint eddig, minden tekintetben kielégítsem. — Kávé és más rendeléseket már az „Arany Angyalhoz“ címzett új üzlethelyiségben Beograd, Vasin ul. 13., ideigl. telefonszám 505., bonyolítok le. Belföldön szállítok 5 kg-os csomagokban a leggyorsabban és legpontosabban. — Kávé kivül mindenféle gyarmatáru, u. m. **örölt bors, fahéj és só** kicsinyben és nagyban jutányos áron kapható.

1099 Kiváló tisztelettel

Mladen M. Popovits

Nagyobb mennyiségű

KÖNNYŰ BENZIN

(725/30°) csépléshez, autó- és motorüzemhez, hordótételekben, esetleg kölcsönhordóban is azonnal kapható

Nagybecskereki Tengerifeldolgozó és Olajgyár Rt.-nál Vel. Becskereken.

Telefonszám 203. Sürgőncim: Olajgyár.